

Blødningstendens

Hva er galt når det ikke slutter å blø?

Hva er det som gjør at en blødning stopper?

Hvis du for eksempel får et kutt i huden, er det første som skjer at de små blodårene som fører blod til dette området trekker seg sammen. Slik blir blodmengden som kommer ut i såret blir mindre.

Samtidig begynner noen små partikler i blodet som kalles blodplater, å arbeide. Når de kommer i kontakt med vev utenfor selve blodåren, danner de små pluggen som tetter igjen åpningen i blodkaret.

Deretter lever selve blodet seg og danner et blodkoagel, slik at det blir helt tett. Etter hvert løses det levete blodet opp igjen, og veggen bygges opp på nytt, slik at blodårene blir som tidligere.

Hva har gått galt hvis man blør for mye?

Alle funksjonene som ble nevnt ovenfor kan svikte. Levringen av blodet er avhengig av at noen egghvitestoffer i blodet som kalles koagulasjonsfaktorer, er til stede i normal mengde.

Videre må det være et normalt antall med blodplater, og de må være så spreke som de skal.

Hva skyldes blødersykdommen?

Blødere har alt for lite av en slik koagulasjonsfaktor som ble nevnt.

Sykdommen er arvelig på en slik måte at bare gutter rammes, mens den føres videre av kvinnelige bærere.

Tidligere fikk de som var hardest rammet til stadighet blødninger i muskler og ledd som etter hvert kunne bli så ødelagt at pasientene kom i rullestol.

I våre dager har vi heldigvis tilgjengelig konsentrater av den koagulasjonsfaktoren som mangler, slik at de alvorlige blødningene som regel kan forebygges. Pasientene har dette faktorkonsentratet hjemme og kan sette det på seg selv når de merker tegn til blødning.

Jeg har hørt at noen blødere har blitt HIV-positive og har fått aids på grunn av smitte via slike faktorkonsentrater?

Ja, dessverre er det sant, og dette er en stor tragedie. En mindre andel av blødere er HIV-smittet i Norge enn i mange andre land.

Nå blir faktorkonsentratene laget på en slik måte at HIV-viruset ødelegges, og dermed blir det ikke blir flere som kan smittes.

I løpet av noen år vil man trolig være helt uavhengig av blodplasma i produksjonen av faktorkonsentrat, fordi avanserte genteknologiske metoder vil overta.

Hvor mange blødere er det i Norge og kan hvem som helst få denne sykdommen?

Det finnes omtrent 300, og som nevnt er sykdommen arvelig. Pasientene kjenner til at sykdommen finnes i deres familie.

En meget sjelden gang kan man senere i livet få en blødningstilstand som likner blødersykdommen.

Når skal jeg oppsøke lege for å undersøke om jeg har en sykkelig blødningstendens?

Dersom du til stadighet får blå flekker i huden uten at du kan huske å ha vært borte i noe, er det sannsynlig at du har en blødningstendens utover det normale.

Hvis du blør i timevis etter et lite kutt i ansiktet, som du for eksempel har fått under barbering, er det heller ikke normalt. Det samme gjelder personer som uten ytre påkjenninger får blødninger i muskulatur og ledd.

Derimot behøver det ikke være uttrykk for sykkelig blødningstendens om en person har lett for å blø neseblod. Den vanligste årsak til dette er at man har noen skjøre blodårer på neseskilleveggen like innenfor neseborene.

Litt blødning av og til under tannpuss er også normalt. Det er også stor forskjell på hvor mye kvinner blør under menstruasjonen.

Ved økende eller uregelmessige menstruasjonsblødninger bør man oppsøke lege. Blødningene behøver ikke skyldes blødningstendens. Det er mer sannsynlig at det finnes en sykelig tilstand i underlivet som trenger behandling.